

Г. М. Жуковська, канд. філол. наук, доц.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

МІФОЛОГІЯ В НАУКОВІЙ РЕЦЕПЦІЇ ІВАНА ФРАНКА

Досліджується наукова рецепція Іваном Франком понять міфу, міфології, міфологізму, обґрунтування вченим жанрової специфіки цих понять, їх сутності, художньо-естетичної парадигми. На основі проведеного дослідження зауважено роль Івана Франка у формуванні методичних принципів вивчення міфологізму в літературі.

Ключові слова: міф, міфологія, легенда, міфологічна школа, усна народна творчість.

В українських літературознавчих, етнографічних та культурологічних студіях кін. ХХ – поч. ХХІ ст. помітно активізувались дослідження міфу, специфіки міфологічного дискурсу, що зумовлено низкою загальновідомих причин. Серед яких, не маючи на меті заглиблюватись у суть цієї проблеми, згадаймо бодай колоніальний статус української науки в ХІХ–ХХ ст., коли дослідження української міфології було табуйованим.

Незважаючи на науковий поступ на цьому шляху протягом останніх десятиліть, про що свідчать важливі праці А. Нямцу, Я. Поліщука, І. Зварича, О. Бондаревої, О. Гальчук, Г. Левченко, К. Дронь та ін., на сьогодні все ще дискусійною залишається проблема методологічного та термінологічного інструментаріїв вивчення специфіки міфологічного дискурсу в літературі. Такі студії вимагають перегляду й уточнення базових понять, а також ретельного опрацювання теоретико-методологічного підґрунтя розвідок міфологізму, міфопоетики, міфу, витоки яких сягають Німеччини ХІХ століття, де брати Якоб і Вільгельм Грім заснували так звану міфологічну школу. Сучасні літературознавці у вивченні цих понять активно апелюють до джерел теорії міфу, відшукуючи їх у працях зарубіжних вчених – М. Еліаде, Дж. Фрезера, Е.-Б. Тайлора, К.-Г. Юнга, Дж. Кемпбелла, Е. Кассіра та ін., а також українських – О. Потебні, М. Костомарова, В. Гнатюка, М. Драгоманова, М. Сумцова та ін. Вивчаючи специфіку

функціонування міфологічних структур у різних галузях гуманітаристики, дослідники активно покликаються й на наукові студії Івана Франка, і це закономірно, адже йому належить обґрунтування теоретико-методологічних принципів багатьох наук, а науковий доробок вченого становить золотий фонд не лише української, а й світової науки.

З'ясування правомірності таких покликань зумовило **мету пропонованої статті** – виявити в науковому дискурсі Івана Франка рецепції міфу, міфології, міфологізму, трактування специфіки зв'язку міфології й літератури, з'ясувати роль вченого у формуванні методичних принципів вивчення міфологізму в літературі.

Як відомо, у багатогранній творчій і науковій діяльності Івана Франка особливе місце займав інтерес до української народної творчості, яку він збирав, вивчав і видавав з особливим натхненням протягом усього життя. Ще навчаючись у гімназії, майбутній письменник активно зацікавився Біблією, апокрифами, міфами. Численні свідчення про це знаходимо в епістолярній спадщині митця. Так, у листі до В.С. Давидяка від 27 травня 1874 року Іван Франко, який на той час вчився, за його ж словами, "у восьмій класі Дрогобицької гімназії" зауважує: "Особливо займає мя старинний гречеський міф о Прометей – з якої причини, отім донесу вам пізніше. Маю вже яко-такo вироблений план до першого огнива трилогії, котрого предметом єсть борба богів з титанами. Заміряю також пробувати опрацювати повістку Грабовського "Мокош" – не знаю, чи вам вона знайома, але міф, котрий єсть її содержанием звязаний з інними міфами старинної Русі і переказів народних, а оснований на підставі історическій, може дати хороший предмет до трагедії" [9, 11–12].

В іншому листі до того ж самого адресата хлопець повідомляє, що закінчив свій, за його словами, "театральний кавалок "Ахілл". Єсть то міф о смерті Ахілла через підступ Паріса, оброблений на форму гречеської трагедії з хорами" [9, 15].

Як бачимо, уже в юності майбутній учений проявляє неабиякий інтерес до античних і українських міфів, вважає їх цінним матеріалом і важливим джерелом художньої творчості.

Згодом у полі наукового зацікавлення Івана Франка найчастіше опиняються біблійні й апокрифічні оповіді, для жанрового визначення яких він послуговується різними

дефініціями, називаючи їх то "повість історична чи просто моралізуюча казка" [13, 205], то новела, то "оповідання апокрифічні", "оповідання біблійні", "повісті о предметах біблійної історії" [13, 16] тощо.

Так, детально аналізуючи "оповідання про життя святого великомученика і лікаря Пантелеймона", написане Омеляном Огоновським, Іван Франко в однойменній статті, роздумуючи над питаннями: для чого написаний цей твір? "чи хотів в нім автор сказати повість історичну чи просту моралізуючу казку?" [13, 205], піддає критиці описання "чуда при мученні св. Пантелеймона", аргументує це тим, що "кожний, хто знає хоч трохи давніх міфологій – індійської, перської, грецької і др., – пізнає легко, що ціле те оповідання не історична правда і навіть не оригінальна видумка християн, але мізерна латанина всяких старих казок ... " [13, 209].

Біблійні й апокрифічні тексти Іван Франко не вважає частиною міфології, як це прийнято в працях сучасних науковців – А. Нямцу, Я. Поліщука, О. Бондаревої та ін., тому його інтерпретація "вічних" християнських образів і мотивів відбувається поза міфологічною парадигмою.

Коли в студіях дослідника йдеться про українську міфологію, як, скажімо, у праці "Дещо про "Марусю" Л. Боровиковського та її основу", то автор також означає ці твори, як, наприклад, "про жениха мерця на Україні" "народними оповіданнями" або легендами чи казками [7, 413].

Найчастіше для жанрового визначення біблійних й апокрифічних оповідань Іван Франко використовує термін легенди. Обґрунтовуючи цю дефініцію в "Передньому слові" до видання "Старохристиянських легенд", зазначає, що легенда це "набожне оповідання або набожна історія", "коротке оповідання про якусь чудесну пригоду з релігійним підкладом: чудо якогось святого або появу якогось дивного видіння, що мала вплив на людське вірування або на людські діла" [16, 144].

Автор також наголошує, що "кожне релігійне письменство має свої легенди, оповідання, в яких, мов у дзеркалі, відбивається його дух, спосіб його вірування і задивлювання на справи віри" [16, 144]. З-поміж інших ознак виокремленого жанру вчений зауважує те, що "деякі з таких творів визначаються духом глибокої

мудрості і високим людським почуттям [...]. Бувають такі легенди, що прив'язані до одного місця, до одної релігії; інші знов переходять від народу до народу, з одної релігії до другої, причіпляються раз до одного святого, то знов до іншого" [16, 144].

Найголовніше в легендах, на думку Івана Франка, не "зерно дійсної правди", а "думка, погляд, вірування (розрідження І. Ф.), висловлене у формі оповідання" [16, 144].

Вектор таких наукових висновків спрямований, на нашу думку, на віднайдення важливих етнокультурних первнів, які лежать в основі більшості народних творів, у тому числі й міфів, в яких зберігаються найдавніші пласти національної картини світу.

У окремих Франкових теоретичних заувагах знаходимо спроби класифікації жанрів усної народної творчості, як, скажімо, у "Передмові до "Галицьких народних казок", де автор з-поміж інших виділяє казку, легенду, новелу, фацецію (анекдот), оповідання про особи (йдеться про історичні події та особи – Г.Ж.), байки звірячі, притчі і апологи, а також **"оповідання мітичні"** (виділено автором – Г.Ж.). У визначенні вченим цього жанру акцентується на тому, що в таких оповідах "говориться про явища і постаті фантастичні, та такі, що становили або й досі становлять предмет живого вірування люду (чари і чарівники, злі духи і т. п.)" [14, 183]. Також дослідник торкається питання генеалогії "мітичних оповідань". На його думку, "для питомої, праслов'янської чи праруської, дохристиянської мітології в них знайдеться дуже небагато матеріалу; може бути, що якимсь зерно такої мітології в них і є, та не треба забувати, що воно вирросло на буйній ниві міжнародної середньовічної, варварсько-християнсько-сектлярської мітології, і вилуцтити наше питомо-національне зерно з тих чужих шкаралуц дуже часто буває майже зовсім неможливо [14, 183–184].

Франко-етнограф відносить міфи до сфери народних вірувань, оглядаючи які, вказує, що ще антична Греція "витворила три види розуміння старих міфів і вірувань. Евгемер вважав богів за обожнених людей, які жили колись на землі; Анаксагор бачив у них персоніфікацію сил і явищ природи; а стоїки вбачали в них символи цнот і людських недоліків, а також уособлені етично-філософські правила" [12, 259]. Вчений спостерігає ті ж самі види розуміння народних вірувань і міфів у народознавчій науці

кін. XVIII – пер. пол. XIX ст., коли, на його думку, "раціоналісти не раз повторювали теорію Евгемера, міфологи школи братів Грімм відновили і розширили далеко поза межі слухності погляд Анаксагора, а символісти школи Крейцера (Creutzera) відновили погляди стоїків" [12, 259].

Інколи у працях Івана Франка можна зустріти вживання слова міф й у значенні фікція, неправда, брехня, те, що не відповідає дійсності. Міфом він називає й інформацію про певні явища, яка подається без наукових доказів і без раціонального осмислення. Так, наприклад, вивчаючи "вплив античних літератур на руське письменство" [4, 240] дослідник вважає, що "переклад "Іліади"", зроблений у 30-х роках Ковшевичем, треба віднести до міфів" [4, 251], аргументує це тим, що "він зроблений надзвичайно невдало, без крихти таланту, макаронічною мовою" [4, 251].

Оскільки вчений повсякчас цікавиться працею "на полі старинних вірувань та релігійних понять" [11, 641], то на межі XIX–XX ст. у його науковому доробку з'являється кілька праць, у яких він принагідно висловлює цікаві міркування про походження міфології, зв'язок міфології і народної пісні, міфології і літератури.

Так, відповідаючи на питання "як виникають і звідки походять народні пісні? (розрідження І. Ф.) [17, 61], Іван Франко зауважує, що "український народ пояснює походження народних пісень міфологічно", авторами їх, за дослідником, є нібито "морські люди, що, співають їх, плаваючи по хвилях. Чумаки, що працюють біля моря, добуваючи сіль, підслуховують ці пісні і приносять їх на Україну" [17, 61].

Сам вчений переконаний, що спочатку виникли народні пісні, а на їхній основі з'явилися міфи, вважає, що саме пісенні мотиви "є основою, з якої розвинулась не тільки наступна народна поезія, але й поезія художня: епопея, лірика і драма, а також міфологія. Отож епіка переважно йде слідами реальних фактів. Бачити в давніх епічних піснях міфи, в давніх богатырях богів, одягнених у людські постаті, або персоніфіковані явища природи, як це ще недавно робила ціла школа вчених етнографів (Мангардт і т. д.), – це значить іти проти течії. Антропоморфічні міфи складаються саме на зразок епопеї, а не навпаки: Гомер, а скоріше ті епічні

пісні, які він використовував, були власне джерелом грецької міфології" [17, 61].

Згодом у праці "Як творилася слов'янська міфологія" вчений ще раз наголошує на первинності народної пісні і вторинності міфу, вступаючи в полеміку з О. Веселовським з приводу "однієї досі невідомої різдвяної пісні", яка була записана священником Михайлом Зубрицьким у карпатському селі Мшанець 1885 року і опублікована Франком в 1889 році в "Киевской старине". О. Веселовський потрактував її в міфологічному руслі, а Іван Франко доводить, що ця пісня "зовсім не містить нічого міфологічного або богомільського (тут дослідник полемізує з М. Драгомановим – Г.Ж.), а виникла з місцевих київських легенд, звісно, в стилі старовинних різдвяних пісень, в історичну епоху, яку можна досить точно визначити" [18, 429].

Така методологічна тактика Франка-вченого, в основі якої глибокий порівняльно-історичний аналіз кожного досліджуваного явища, є яскравим свідченням його прагнення довести активне творче начало української нації.

Вивчаючи "Вавилон і Новий Завіт" вчений доходить висновку, що вся "вавилоно-ассирійська мітологія" виросла із віри "в ненастанний зв'язок тіл і явищ небесних із життям поодинокого чоловіка і народів [...], та не лише вона одна; можна сказати, що нема міфології, яка у більшій або меншій мірі не опиралася на тім віруванні, не зображала в собі явищ небесних" [3, 641–642]. Іван Франко вважає дуже важливим і цікавим вивчення питання, "наскільки факти, оповідані про Ісуса Христа і аналогічні з представленими вище деталями вавилонської міфології, можна вважати історією, а наскільки справді мітологією" [3, 644].

Суттєвими є спостереження Івана Франка й щодо ролі міфологічної школи в розвитку фольклористики й історії літератури. Про це йдеться в працях "Що таке казковий мотив?", "Дві школи в фольклористиці", "Найновіші напрямки в народознавстві", "Етнологія та історія літератури", де вчений наголошує заслуги на цій ниві основоположників міфологічної школи, братів Грімм, які зібрали й опублікували "прекрасні збірки народних казок, історичних переказів, залучаючи величезну масу інших матеріалів у працях про німецьку міфологію, про юридичну старовину і т. п." [8, 278]. За Іваном

Франком, "міфологічна школа Грімів мала свого часу великий вплив і притягала до себе багатьох визначних учених", студії яких стали "потужним імпульсом" активізації досліджень у цьому напрямку, вони дали "стимул до пошуків старих друків і рукописів, на які раніше не звертали уваги [...]. Знайдено безліч повістей, легенд, апокрифів, заклять і переказів, які раніше вважали результатом брехливості або нерозумності авторів, а які тепер у зіставленні з творами так званої народної уяви набрали нової, несподіваної вартості" [8, 278]. Водночас дослідник зауважує, що його не зовсім влаштовує методика пояснень окремих явищ представниками школи, бо їхні трактування іноді здаються "занадто монотонними та шаблонними", головно тому, що вони "відбувалися на ґрунті арійської правітчизни та взагалі старовини, неприступної ніякому дослідові і ніякому контролю" [8, 278].

Критикуючи методи міфологічної та антропологічної шкіл, учений переконаний у їхній неспроможності "навіть при найбільших зусиллях віднести до часів доісторичних всього скарбу традиційної літератури, всіх тих обрядів, звичаїв, вірувань, заклинань, пісень, казок, новел і анекдотів, які живуть в устах народу, на яких нерідко дуже добре видно печать християнства, відгомін фактів пізніших, історичних" [8, 278].

Інколи подібні міркування Івана Франка щодо результатів досліджень представників цих шкіл здаються надто категоричними. Зауважуючи важливість порівняльного методу для вивчення "традиційних творів" (йдеться про усну народну творчість – Г.Ж.) і творів "старої художньої літератури, які виявляють "цікаві результати", автор все ж вважає, що студії міфологістів та антропологістів "до жодного позитивного результату, який можна науково перевірити, не приводять, але, як правило, розпливаються в тумані припущень або банальних узагальнень" [8, 278].

Аналізуючи найновіші напрямки в народознавстві, Іван Франко, окрім міфологічної та антропологічної, приділяє чимало уваги й міграційно-історичній школі та її літературно-історичного методу в дослідженні багатовікового розвитку міфів і легенд, констатує необхідність комбінації різних методів під час вивчення окремих жанрів народної творчості.

У контексті досліджуваної проблеми важливою є увага Івана Франка до взаємозв'язку етнології й історії літератури. Виділяючи "три головні фази" в розвитку історії літератури як науки: бібліографічну, біографічну та культурно-історичну, дослідник "детальніше зупиняє увагу" на останній, зауважуючи, що "значення цього напрямку полягає в цілковитій зміні точки зору, з якої трактується історія літератури . [...] в третій фазі змінився сам погляд на те, чим є література. Це вже не мертвий збір книжок, не Парнас авторів, це щось далеко більше, це суперечність явищ і витворів духовного життя даного народу (розрідження І. Ф.). Духовне життя народу в усіх його верствах – ось та широка основа, на якій будується ця нова концепція історії літератури" [8, 277].

Обґрунтовуючи тісний зв'язок історії літератури з "фольклористикою, або народознавством", автор неодноразово наголошує, що "збирання і коментування" усної творчості необхідне для розуміння розвитку літератури [8, 278]. Зауважує необхідність вивчення "обрядів, звичаїв, вірувань, заклинань, пісень, казок, новел і анекдотів, які живуть в устах народу", їхнє походження, "хронологічний розподіл", "розмежування мандрівних елементів від питомих" [8, 278]. Вважає, що ще дуже небагато зроблено "для виявлення зв'язків нашої традиційної літератури з старим та сучасним письменством" [8, 278], сам докладає до студіювання цього напрямку чимало зусиль: збирає, узагальнює, систематизує матеріал власний та інших збирачів, укладає збірки, на сторінках "Записок Наукового товариства імені Шевченка" публікує записи народних оповідань під назвою "Із уст народу", прагне зацікавити молоде покоління дослідженнями такого ґатибу, закликає до активної співпраці, оголошує на шпальтах "Життя і слова", виданням якого опікувався, публікацію "текстів, що знаходяться в наших давніх рукописах, головню тих, що заховалися в нашій закутку Русі-України, в Червоній Русі" [8, 350].

Учений постійно цікавиться працями прибічників міфологічної школи – О. Міллера, В. Манґардта, Л. Морґана, Е. Тайлора, Г. Спенсера, Ф. Бусласва, О. Веселовського та ін., які розробляли теоретико-методологічні основи таких досліджень, бо, на його переконання, історик літератури, який "хоче справді по-науковому впоратися з своїм завданням повинен завжди чуйно

реагувати на віяння цивілізаційних течій, які приходять ззовні і знаходять свій вираз якщо не в самих літературних творах, то у зміні уподобань, смаків та естетичних оцінок, що в кінцевому результаті нерідко впливає на зміну всього обличчя даної літератури" [8, 278].

Величезною заслугою Івана Франка також є його спостереження щодо впливу несвідомого на творчий процес. Міркування вченого, викладені в трактаті "Із секретів поетичної творчості", дозволяють дослідникам його наукової і художньої спадщини вважати Івана Франка "предтечею української рецептивної поетики" (Г. Клочек), "основоположником українського психоаналітичного літературознавства" (К. Дронт). Обґрунтовуючи несвідомі чинники акту художнього творення, Іван Франко зауважував, що у цьому процесі саме "несвідомий елемент може грати важну чи, може, головну роль" [10, 62], вважав визначальною особливістю поетової вдачі "еруптивність його нижньої свідомості, тобто її здібності – час від часу піднімати цілі комплекси давно погребаних вражень і споминів, покомбінованих не раз також несвідомо одні з одними, на денне світло верхньої свідомості" [10, 62]. Покликаючись на дослідження у цій сфері М. Дессуара, вчений вважав, що у так звану "нижню свідомість" кожен вбирає "здобутки многотисячної культурної праці всего людського роду". [10, 87]. Таким чином, учений наблизився до осмислення феномену колективного несвідомого, трактування поняття архетипу, згодом обґрунтованого у працях К. Юнга. А оскільки архетип і міф належать до єдиної теоретико-літературної інтерпретаційної площини, а міф безпосередньо пов'язаний з експлікацією коду несвідомого в художньому дискурсі, у таких Франкових спостереженнях вбачаємо початки теоретичного осмислення проблеми онтології міфологічної свідомості, обґрунтування зв'язку міфологічного елементу з процесом художнього творення.

Іван Франко як історик літератури і фольклорист на початку ХХ ст. констатує, що "досліди над міфологічними віруваннями наших предків, по зваленню давніших готових формулок і нашвидку збудованих систем, стоять можна сказати, в початку нової епохи; помилитися на цьому неораному полі дуже легко" [15, 465]. А оцінюючи "наукову вартість фольклорно-міфологічних

писань Дикаре́ва" наголошує, що дослідження на "полі – міфології та народної символіки" належать до "дослідів на найтруднішим і найнебезпечнішим [...] полі" [15, 462].

Таким чином, на основі вивчення Франкових наукових студій, його теоретичних узагальнень, полемічних застережень, можна зробити висновки, що вчений знав міфи і цікавився ними, стежив за новітніми цивілізаційними досягненнями в цьому напрямку, сам невтомно працював, докладаючи чимало зусиль для наукового розвою фольклористики, етнографії, історії літератури, біблієзнавства та ін., але міфу, міфології, міфологізму не присвятив спеціальних теоретико-методологічних праць. Спорадично вчений торкався цієї проблематики, вивчаючи величезний фольклорний матеріал (народні пісні, приказки, загадки, казки, легенди, апокрифи тощо), у якому відтворений міфологічний світогляд", постійно наголошував на науковій вартості "тих пам'яток народної творчості, в котрих на старе мітологічно-поганське тло налягла груба верства християнсько-еретицьких (головно богомільських) поглядів" [5, 116], проте зауважував, що ґрунтовні дослідження такого ґатунку, зокрема студії міфів і народних вірувань, ще в майбутньому і висловлював побажання, "щоб якнайбільше збирачів кинулося на се досі у нас майже зовсім занедбане, а для науки народовідання безмірно важне поле" [11, 117].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дронь К. Міфологізм у художній прозі Івана Франка / Катерина Дронь. – К.: Наукова думка, 2013. – 240 с.
2. Ключек Г. Трактат Івана Франка "З секретів поетичної творчості" як предтеча української рецептивної поетики / Г. Ключек // Слово і Час. – 2007. – № 4. – С. 39–45.
3. Франко І. Вавилон і Новий Завіт / Іван Франко Зібр. творів у 50-ти томах. Т. 54 – К.: Наукова думка, 1981. – С. 641–645.
4. Франко І. Відгуки грецької і латинської літератур в українському письменстві / Іван Франко. Зібр. творів у 50-ти томах. – Т. 30. – К.: Наукова думка, 1981. – С. 240–252.
5. Франко І. Гуцульські примівки / Іван Франко. Зібр. творів у 50-ти томах. Т. 31. – К.: Наукова думка, 1981. – С. 116.
6. Франко І. Дві школи у фольклористиці / І. Франко. Зібр. творів : у 50 т. – К.: Наук. думка, 1981. – Т. 29. – С. 416–424.
7. Франко І. Дещо про "Марусю" Л. Боровиковського та її основу / Іван Франко. Зібр. творів у 50-ти томах. Т. 33. – К.: Наукова думка, 1981. – С. 403–416.

8. Франко І. Етнологія та історія літератури / Іван Франко. Збір. творів : у 50 т. – К.: Наук. думка, 1981. – Т. 29. – С. 273–282.
9. Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К.: Наук. думка, 1976–1986. – Т. 48, Листи : 1874–1885. – 767 с.
10. Франко І. Із секретів поетичної творчості / Іван Франко Збір. творів у 50-ти томах. Т. 31. – К.: Наукова думка, 1981. – С. 45–119.
11. Франко І. Людові вірування на Підгір'ї / Іван Франко. Збір. творів у 50-ти томах. Т. 54. – К.: Наукова думка, 1981. – С. 117–210.
12. Франко І. Найновіші напрямки в народознавстві / Іван Франко. Збір. творів у 50-ти томах. Т. 45. – К.: Наукова думка, 1981. – С. 254–267.
13. Франко І. Оповідання про життя святого великомученика і лікаря Пантелеймона / Іван Франко. Збір. творів у 50-ти томах. Т. 26. – К.: Наукова думка, 1981. – С. 205–209.
14. Франко І. Передмова до "Галицьких народних казок" / Іван Франко. Вибрані статті про народну творчість. – К.: Вид-во АН УРСР, 1955. – С. 183–184.
15. Франко І. Передмова до "Посмертних писань митрофана Дикарева" / Іван Франко. Збір. творів у 50-ти томах. Т. 34. – К.: Наукова думка, 1981. – С. 459–466.
16. Франко І. Передне слово до видання "Старохристиянських легенд. Із книги "Народовіщаніє" / Іван Франко. Збір. творів у 50-ти томах. Т. 33. – К.: Наукова думка, 1981. – С. 144–145.
17. Франко І. Як виникають народні пісні / Іван Франко. Збір. творів у 50-ти томах. Т. 27. – К.: Наукова думка, 1981. – С. 57–65.
18. Франко І. Як творилася слов'янська міфологія / Іван Франко. Збір. творів у 50-ти томах. Т. 37. – К.: Наукова думка, 1981. – С. 425–432.

REFERENCES

1. Dron' K. Mifolohizm u khudozhniiy prozi Ivana Franka / Kateryna Dron'. – К.: Naukova dumka, 2013. – 240 s.
2. Klochek H. Traktat Ivana Franka "Z sekretiv poetychnoyi tvorchosti" yak predtecha ukraiyins'koyi retseptyvnoyi poetyky / H. Klochek // Slovo i Chas. – 2007. – № 4. – С. 39–45.
3. Franko I. Vavylon i Novyy Zavit/ Ivan Franko Zibr. tvoriv u 50-ty tomakh. Т. 54 – К.: Naukova dumka, 1981. – S. 641–645.
4. Franko I. Vidhuky hrets'koyi i latyns'koyi literatur v ukraiyins'komu pys'menstvi / Ivan Franko. Zibr. tvoriv u 50-ty tomakh. – Т. 30. – К.: Naukova dumka, 1981. – S. 240–252.
5. Franko I. Hutsul's'ki prymivky/ Ivan Franko. Zibr. tvoriv u 50-ty tomakh. Т. 31. – К.: Naukova dumka, 1981. – S. 116.
- Franko I. Dvi shkoly u fol'klorystytsi / I. Franko. Zibr. tvoriv : u 50 t. – К.: Nauk. dumka, 1981. – Т. 29. – S. 416–424.
7. Franko I. Deshcho pro "Marusyu" L.Borovykovs'koho ta yiyi osnovu / Ivan Franko. Zibr. tvoriv u 50-ty tomakh. Т. 33. – К.: Naukova dumka, 1981. – S. 403–416.
8. Franko I. Etnolohiya ta istoriya literatury / Ivan Franko. Zibr. tvoriv : u 50 t. – К.: Nauk. dumka, 1981. – Т. 29. – S. 273–282.

9. Franko I. Zibrannya tvoriv: U 50 t.– K.: Nauk. dumka, 1976–1986. – T. 48, Lysty : 1874–1885. – 767s.
10. Franko I. Iz sekretiv poetychnoyi tvorchosti / Ivan Franko Zibr. tvoriv u 50-ty tomakh. T. 31. – K.: Naukova dumka, 1981. – S. 45–119.
11. Franko I. Lyudovi viruvannya na Pidhir"yi / Ivan Franko. Zibr. tvoriv u 50-ty tomakh. T. 54. – K.: Naukova dumka, 1981. – S. 117–210.
12. Franko I. Naynovishi napryamky v narodoznavstvi / Ivan Franko. Zibr. tvoriv u 50-ty tomakh. T. 45. – K.: Naukova dumka, 1981. – S. 254–267.
13. Franko I. Opovidannya pro zhyttya svyatoho velykomuchenyka i likarya Panteleymona / Ivan Franko. Zibr. tvoriv u 50-ty tomakh. T. 26. – K.: Naukova dumka, 1981. – S. 205–209.
14. Franko I. Peredmova do "Halys'kykh narodnykh kazok"/ Ivan Franko. Vybrani statti pro narodnu tvorchist'. – K.: Vyd-vo AN URSSR, 1955. – S. 183–184.
15. Franko I. Peredmova do "Posmertnykh pysan' mytrofana Dykareva" / Ivan Franko. Zibr. tvoriv u 50-ty tomakh. T. 34. – Kyiv: Naukova dumka, 1981. – S. 459–466.
16. Franko I. Perednye slovo do vydannya "Starokhrystyans'kykh lehend. Iz knyhy "Narodovishchaniye" / Ivan Franko. Zibr. tvoriv u 50-ty tomakh. T. 33. – K.: Naukova dumka, 1981. – S. 144–145.
17. Franko I. Yak vynykayut' narodni pisni / Ivan Franko. Zibr. tvoriv u 50-ty tomakh. T. 27. – K.: Naukova dumka, 1981. – S. 57–65.
18. Franko I. Yak tvorylasya slov"yans'ka mifolohiya / Ivan Franko. Zibr. tvoriv u 50-ty tomakh. T. 37. – K.: Naukova dumka, 1981. – S. 425–432.

Стаття надійшла до редакції 10.06.22

H. M. Zhukovska, PhD, Associate Prof.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

MYTHOLOGY IN THE SCIENTIFIC RECEPTION OF IVAN FRANKO

The article examines Ivan Franko's scientific reception of the concepts of myth, mythology, mythologism, the scientist's substantiation of the genre specificity of these concepts, their essence, and the artistic and aesthetic paradigm. On the basis of the conducted research, the role of Ivan Franko in the formation of methodological principles of the study of mythology in literature is noted.

Key words: *myth, mythology, legend, mythological school, oral folk art.*